

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJNER LAJOS.

Szerkesztési iroda:

Nagybeaskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeaskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeaskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 258. szám.

Kedd, nov. 10.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagybeaskerek, nov. 10.

Torontálmegye közigazgatási bizottsága, mint már röviden említettük, tegnap tartotta Botka Béla főispán elnöklésével november havi rendes ülést.

Az ülésen jelen voltak: Jankó Ágoston alispán, dr. Vinczevidy Ernő m. főjegyző, dr. Plechl Szilárd m. főorvos, dr. Mihálovics Ödön m. árvaszéki elnök, Kéler Ákos tiszti ügyész, Faur Kornél kir. főmérnök, Czegléd István és dr. Radvány Ferenc kir. segédtanfelügyelők, dr. Konyovics György kir. ügyész, Babics József, ifj. dr. Daniel Pál, Franz J. L., dr. Gyertyánffy László, báró Hauser Károly, Tellesky Kristóf, Vinczevidy Izsó bizottsági tagok, Bielek Antal, Filkovich Boldizsár, dr. Balás Iván, Demkó István, dr. Mirkov Iván, Bujkovszky Gusztáv, Wagner Ede és Csolákovics Milivoj előadók.

Miután az elnök főispán megnyitotta az ülést, a szakelőadók terjesztették elő ügyeiket. Havi jelentéseiket a következőkben ismertettük:

Adóügyek.

Tóth István kir. tan., pénzügyigazgató havi jelentésében előadja, hogy Torontálmegye mint törvényhatóság területén állami egyenesadó címén mult év végével hátralék volt 2,859.802 kor. 27 fillér, a f. évi adótartozásnak és utólagos előírásnak I—IV. évnegyedi esedéke 8,578.387 kor. 17 fillér, az össztartozás 11,438.189 kor. 44 fillér, törlesztés 284.496 kor. 21 fillér, megállapított adótartozás 11,153.693 kor. 23 fillér, befizetés 6,675.537 kor. 79 fillér, a hátralék tehát 4,480.155 kor. 44 fillér, vagyis az össztartozásnak 40%-a. A f. évi október havi befizetés 170.700 kor. 71 fillérrel kisebb, ellenben a f. évi január—október havi befizetés 101.960 kor. 62 fillérrel nagyobb, mint a mult év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. Hadmentességi díjban megállapított tartozás 559.709 kor. 61 fillér, befizetés 115.709 kor. 64 fillér, hátralék 443.999 kor. 17 fillér, vagyis az össztartozásnak 81%-a. A f. évi október havi befizetés 2807 kor. 68 fillérrel, a f. évi január—október havi befizetés pedig 33.616 kor. 35 fillérrel kisebb, mint a mult év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. A pénzügyigazgatóság a mult hóban 23 esetben fizetési halasztást, 59 esetben pedig ideiglenes házádomenteséget engedélyezett.

Végül jelentette a pénzügyigazgató, hogy a végrehajtási eljárásról szóló 1908. évi XLI. t. c. intézkedéseinek az állami egyenes és közvetett adók közvetlenül lerovandó illetéke és az egyenes adók módjára beszédendő kincstári követelések és egyéb tartozásnak behajtásánál leendő alkalmazása tárgyában f. évi szeptember 24-én kelt pénzügyminiszteri körrendeletet közölte a községi előljárással, városi adóhivatalokkal, fősolgabírákkal és polgármesterekkel s egyúttal intézkedett, hogy a végrehajtásnál a megfelelő határozatok szem előtt tartassanak.

Népoktatás.

Czegléd István kir. segédtanfelügyelő havi jelentésében előadja, hogy a tanfelügyelőség az elmúlt hó folyamán befejezte az 1908/9. iskolaévi összeírás alapján a torontálmegyei nagybeaskereki kir. tanfelügyelőséghez tartozó állami népoktatási intézetek beiskolázási adatait, amelyek szerint az 52 áll. elemi iskola 225 oktatótermében elhelyezett 400 I—VI. osztályába beiratkozott 13.352 növendék, az ismétlő iskolákba 3061 tanuló, egyáltalában iskolába nem jár

1067 tanköteles. E beiskolázási adatok számarányának föltüntetésénél megjegyzi a tanfelügyelő, hogy sok állami iskolánál túlszűfolttság mutatkozik s így 19 helyen egy-egy új tanítói állás szervezését lesz kénytelen a kultuszminiszternél javaslatba hozni, hogy ezáltal lehetővé tétessék a német-, szerb- és románajku, de magyar érzelmű szülők gyermekeinek a sovínizmustól ment magyar hazafias szellem minél gyökeresebb megismerése e gyermekeknek az állami intézetekben leendő beiskoláztatásuk révén. A községi és felekezeti népoktatási intézetek beiskolázási adatait a tanfelügyelő a jövő ülésen terjeszti be.

A személyi ügyek után jelenti a tanfelügyelő, hogy a tanfelügyelői hivatal költségkódése folytán iskolák megvizsgálásával nem igen foglalkozhattak. Mindazonáltal Czegléd István kir. segédtanfelügyelő megvizsgálta a tolvádiai és doláci állami, a gyéri és ofszenczei községi és a gyéri és tolvádiai gör. kel. szerb és a gör. kel. román elemi iskolákat és a tolvádiai állami kisdudóvó-intézeteket, nemkülönben részt vett a doláci új áll. elemi iskola fölavató ünnepén s az ez alkalommal a délmagyarországi tanító-egylet bánlakai főlkjének Dolácson tartott gyűlésén. E mellett Czegléd tanfelügyelő tárgyalta a gyéri és ofszenczei községi képviselőtestületek ülésein az ottani községi iskolák államosítása dolgában, még pedig sikerrel.

Franz J. L. bizottsági tag kérdést intéz a tanfelügyelőhöz a nagybeaskereki iskolák fejlesztése dolgában.

Czegléd István kir. segédtanfelügyelő javaslatára a bizottság kimondja, hogy lépéseket tesz, hogy először a németnegyedbeli iskola szaporíttassék egy osztállyal, azután pedig a szerbnegyedbeli iskola fejlesztessék hasonlóképpen.

Dr. Radvány Ferenc pancsovai kir. segédtanfelügyelő a pancsovai tanfelügyelőségi kirendeltség ügyeiről tesz jelentést, amely különösebb fölemlíteni valót nem tartalmaz.

Árvaügyek.

Dr. Mihálovics Ödön árvaszéki elnök az árvaszék ügyeiről tesz jelentést, amely konstatalja, hogy az ügyek intézése rendben folyik.

Utügyek.

Faur Kornél kir. főmérnök havi jelentésében a következőket adja elő:

Az állami beruházási hitel terhére jelenleg az alábbi munkálatok vannak folyamatban: 1. A nagykikinda—nagyszentmiklósi törvényhatósági közút 10 889—17 017. klm. szakaszának építési és hengerlési munkálatai. 2. A basahid—törökbecsei törvényhatósági közút 0—7. klm. szakaszának hasonló munkálatai. 3. Ugyanazon közút 7—18. klm. szakaszának földmunkálatai. 4. A nagybeaskerek—nagykikindai törv. közút 37 4—44. klm. szakaszának földmunkálatai. 5. A szeged—temesvári—szászsebesi állami közút 55—69. klm. szakaszán a csuasi állami kőbányából a folyó évben házilag kiszállított, valamint a nagybeaskerek—titeli törvényhatósági közútra a folyó évben kiszállított föntartási kavicsanyag felülvizsgálatai megejtettek. Az utiszemélyzet ugy az állami, mint a törvényhatósági közúton időszerű munkálatokkal foglalkozott és köteletségének általánosságban megfelelt.

Közegészség.

Dr. Plechl Szilárd megyei főorvos jelenti, hogy a közegészségi állapot október hónapban valamivel rosszabbra fordult, ami részben a változókéony időjárásnak tulajdonítható. A fertőző betegségek is emelkedtek. Vörhenyt bejelentettek 179, tifuszt 30, difteritist 137, kanyarót 70 esetet. Lefolyásuk enyhe volt. A közönségesen előforduló csuzos és hurutos

influenzaszerű betegségek száma is emelkedett. Iskolákat bezártak Bánlakon, Alibunáron, Nagy-kikindán, Tamásfalván, Torontálszigeten vörheny, Lajosfalván kanyaró miatt. Ovódatok bezártak Nagy-kikindán vörheny, Nagytószegen pedig difteritisz miatt. Megemlíti végül a főorvos, hogy az országos betegápolási alap terhére a megyei gyógyszerészeknek második negyedévi részlet fejében 7540 koronát utalványozott ki.

Börtönügyek.

Dr. Konyovics György kir. ügyész jelentése szerint a vármegye területén levő fogházakban mindenütt rend volt és semmi különösebb dolog nem történt.

Több kisebb jelentőségű felebbezett, ápolási és kihágási ügy elintézésével a jövő havi ülést december 7-ikére tűzték ki s ezzel az ülés véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 10-ig. A kádfürdő reggel 6-ig este 7-ig nyitva marad.

A Torontálmegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkás gimnázium) november havi előadásai a következők:

November 11-én 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 13-án 8-tól 10-ig Magyar irodalom.

November 17-én 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 20-án 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 24-én 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Magyar irodalom.

November 27-én 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

December 7. Közig. bizottság ülése.

December 10. Rendkívüli megyei közgyűlés.

— Rendkívüli megyei közgyűlés. Torontálmegye törvényhatósága december hó 10-én rendkívüli megyei közgyűlést tart, amelyen a sürgősebb elintézését igénylő ügyeket fogják tárgyalni. A közgyűlést megelőzőleg december 7-dikén délután a vármegye állandó választmánya tart ülést, amelyen a közgyűlés elé kerülő tárgyakat készítik elő.

— A csendőrség köréből. Friedrich Róbert II. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, nagybeaskereki szakaszparancsnok hasonló minőségben az V. sz. csendőrkerülethez, Trecsenbe, az 1. szakaszhoz; Forgách Elemér VII. sz. csendőrkerületbeli főhadnagy, csikszerepai szakaszparancsnok pedig a II. csendőrkerülethez Nagybeaskerekre helyeztetett át.

— Áthelyezések. A temesvári magyar kir. postaigazgatóság Marianovics Lenke vég-szentmihályi és Spitzer Emma crepajai postamesternőket kölcsönösen áthelyezte.

— A trónörökös Pusztaszeren. Szegedről írják: A szermonostori apátság szent romjait s az ezredévi emlékművet magában foglaló mind-szent—algyői hitbizományi uradalomban már is nagyban készülne az idei nagy vadászatokra. Pallavicini Sándor őrgrof a pusztaszeri kastélyt ez alkalomra új szárnyal bővítette ki s az őrgrofne, valamint a majoresco: Pallavicini Alfonz őrgrof tegnapelőtt Kistelekre érkeztek s onnan Pusztaszerre hajtottak, hogy a vendégek kényelmes elhelyezése iránt tovább intézkedjenek. A

FIGYELEM!

PETRY JAKAB :: NAGYBECSKEREK

Ajánlja az igen tisztelt vevőközönségnek becses figyelmébe dúsan felszerelt raktárát a legújabb fazonban és legizlésebb kivitelben készült

férfi, női és gyermekruháit, valamint férfi- és fiu-kalap különlegességeit,

nemkülönben a legjobb minőségű bel- és külföldi szöveteket feldolgozó mérték utáni szabóságát, ugyszintén a saját műhelyében és felügyelete alatt készült női szőrmekabátokat, colliereket és karmantyukat. Nagy választékot tart szőrmével bélelt saját készítményű vadász- és gazdasz-kabátoktól, asztrachán és másnemű prémsapkákból, valamint nyers prémekből is. Elfogad mindennemű szőrmearu készíttést vagy új fazonra való izlése átalakíttást.

JUTANYOS ÁRAK.

895—x.18

PONTOS KISZOLGÁLÁS.

téli vadászatokra várják Ferenc Ferdinánd trónörökösét is, ki már egy ízben a kilencvenes évek elején vendége volt a pusztaszeri kastélynak. A vadászárság tagjai között lesz az orosz cári családnak is egyik tagja, valamint a magyar, továbbá az osztrák arisztokráciából több meghívott vendég.

— **Ezüstlakodalom.** Szép családi ünnepség folyt le vasárnapon, e hó 8-dikán Nagybecskerekben. Akkor ünnepelte meg ugyanis Dietrich Pál, a Torontói szőnyeggyár derék és köztisztelő álló igazgatója az ezüstlakodalomát nejevel, Dietrich Lina urnővel. Az ünnepséget nagyban emelte az, hogy a gyár összes alkalmazottai Kauffmann Zsigmond pénztáros vezetésével felkeresték a jubiláló igazgatót, meleg szavakban tolmácsolván neki igaz örömeiket s a nap emlékére szép dísz tárgyakat adtak át az ünnepelt házaspárnak. Az emléktárgyért és az üdvözlésért az ünnepelt igazgató meghatva mondott köszönetet. Ezután pompás villásreggeli volt, amelyen a gyár alkalmazottain kívül az ünnepeltnek számos jóbarátja és ismerőse vett részt, akik szintén meleg ovációban részesítettek a derék házaspárt.

— **Kitüntetett mezőgazdasági munkás.** Megírtuk már, hogy a földmivelésügyi miniszter Sztanovej István gazdasági munkásnak, aki 40 év óta szolgál Kászoni Sándor gaádi földbirtokosnál, hosszú ideig tartó hű szolgálatának elismerésül 100 korona jutalmat és díszoklevelet adományozott. A miniszternek ezt a jutalmát Steinbach Antal módosi főszolgabíró e hó 8-dikán adta át a kitüntetettnek, akit munkástársai ez alkalommal szintén nagy ovációban részesítettek.

— **A gazdasági cseleDTVény életbe lépése.** A gazdasági cseleDTVény november elsején életbe lépett. Azért választotta a miniszter ezt a terminust, mert ilyenkor kötik leginkább a munkaszerződéseket a jövő esztendőre. A miniszter a hatóságoknak külön a figyelmébe ajánlotta, hogy a gazdasági munkásokat az új törvény életbe lépésére külön is figyelmeztessék, mert az új törvény szerint minden egyes munkásnak cseleDTVényvet kell váltania. November elsejétől senkinek sem szabad oly munkást szerződöttni, akinek cseleDTVényve nincsen. A könyvet a gazdasági cseleDTVény attól a községi elöljáróságtól kapja, ahol legutóbb egy évig lakott. Ha ezen eset fenn nem forog, akkor elegendő, ha két tanuval igazolja személyazonosságát.

— **Tanítógyűlés.** A Délmagyarországi Tanítóegylet pancsovai fiókja őszi közgyűlését 1908. évi november hó 12-én délelőtt 10 órakor Pancsován, a városház nagytermében tartja meg. Karner János egyleti elnök előterjeszti évi jelentését; Heim Alajos glogoni állami tanító az iskolásgyermekek beszédhibáiról tart előadást; Ivkov Mladenné crepajai óvónő az óvónők érdekében megindítandó mozgalomról tesz jelentést és Mihucz Ágost alibunári községi ig. tan. a községi tanítóknak is adandó arcképes vasúti igazolványokról tesz előterjesztést.

— **A zichyfalvai önkéntes tűzoltótestület megalakulása.** Zichyfalváról írják lapunknak: A vármegye aispánja egyik nyári rendeletében szigorúan meghagyta a községeknek, hogy záros határidőben kötelesek tűzoltóságot alakítani, esetleg használnak oda, hogy önkéntes tűzoltótestületek létesüljenek. Erre a rendelkezésre a községekben egymásután alakultak meg az önkéntes tűzoltótestületek. Most vasárnap például Zichyfalván alakult meg az önk. tűzoltótestület nagy érdeklődés mellett. Már kora reggel élénk mozgás volt észlelhető a községben. A lakosság ünnepi ruhában csoportokban járkált az utcán, kíváncsian nézegetve a részben vonaton, részben kocsin érkező idegen testületek képviselőit. Legelőször a versecziek érkeztek meg vonaton, kiket Tiroch István parancsnok fogadott a vonalnál s őket szívélyesen üdvözölte. Kevéssel később érkeztek a dettiai kocsin, majd a tolvádiai önkéntes t. testület képviselői, kik kúrtszó mellett robotgok be Zichyfalvára. Már együtt voltak a vendégek, midőn megérkezett Szávits Sándor vármegyei és Becsky Rezső járási tüzrendészeti felügyelő, kiket harsányan megjeleneztek. A barátságos ismerkedés befejeztével Szávits Sándor m. tüzfelügyelő megejtette a tüzrendészeti vizsgálatot. Először a szerelvények lettek megvizsgálva, majd felvonult az ujonnan alakult önk. tűzoltócsapat 41 tagja Tiroch István parancsnok vezetésével, szép katonás rendben, kísérv a zichyfalvai lövész egylet 24 emberből álló csapata által, a lövész-egylet rezes bandája mellett. Tiroch István parancsnok jelentést tett Szávits tüzfelügyelőnek, ki ezután a csapat felett megtartotta szemléjét. A szemle után a tűzoltótestület és a vendégek a templomba vonultak, hol Müller Mihály pápai kamarás fényes segédlettel misét celebrált. Mise után a pápai kamarás remek nagyhatású beszédben üdvözölte az ujonnan megalakult önk. tűzoltótestületet. Isten-tisztelet után a csapat a templom előtt állott fel, hol Tiroch István szép beszédben üdvözölte Szávits Sándor és Becsky Rezső tüzfelügyelőket, a községi elöljáróságot, a képv. testületet és a

vendégeket. Köszönetét fejezte ki Martin József községi jegyzőnek, kinek első sorban köszönhető a testület sikeres megalakulása s a ki szíves volt az elnöki tisztet elfogadni, a községi képv. testületnek, mely bőkezűen járult hozzá a testület felszerelési költségeihez, Müller Mihály pápai kamarásnak, a csapatnak Isten oltalmába történt ajánlásáért, a községi elöljáróságnak a testület iránti jóindulatáért stb. A beszédre a községi bíró válaszolt, biztosítva a parancsnokot további jóindulatukról. A beszédet harsányan megjelenezték, mely után a csapat zenekísérettel elvonult. Délután 1 órakor a vendégek tiszteletére fényes bankett volt. Ott voltak többek között Müller Mihály pápai kamarás, Martin József jegyző, Schiller Sándor gyógyszerés, Fogel Jakab állatorvos, Wos hing J. György, Maly Miklós, Wagner Mátyas. Wagner Mihály előkelő birtokosok, továbbá a csendőrség képviselőiben Márján György őrmester, a pénzügyőri szakasz részéről Láng István szemléző, a lövész-egylet részéről Lambrecht Ádám parancsnok stb. A második fogásnál szólásra emelkedett Martin József községi jegyző s mint az ujonnan megalakult önkéntes tűzoltótestület elnöke, magas szárnyalású beszédében üdvözli Szávits Sándor vármegyei tüzrendészeti felügyelőt s a vidéki megjelent tűzoltótestületeket. Poharat Szávits Sándorra emeli, mint a vármegye derék tüzoltójára, ki a tűzvédelmet s így a vármegye élet- és vagyonbiztonságát minél tökéletesebbé igyekszik tenni. Utána általános figyelem között Szávits Sándor tüzfelügyelő mondott nagyhatású köszöntőt s poharat a zichyfalvai testület fennállására, áldásdus működésére üritette. Ezután beszédet mondtak még: Tiroch István parancsnok, ki a testület és a maga nevében a községi elöljárókra üritette poharát, Martin József jegyző az elöljárók nevében Tiroch István parancsnokra: Mihályffy József igazgató-tanító a tűzoltó-ügy lelkes híveire stb. A társaság a késő délutánig a legjobb hangulatban maradt együtt.

— **Fehér világ.** Még alig hogy november derekán vagyunk s máris a legkomolyabb télben járunk. Egy hét óta már erős fagyok vannak, multkoriban a hó is kísérletet tett meghódítani a földet s ha akkor csak mutatónak kaptuk a hóhelyeket, most özönnel hullt reánk. Az este ugyan senki se hitte volna, hogy ma reggel fehér világra ébredünk, mert csunya ólmos eső csapkodta a földet, de tíz óra felé a vízcsoppokot fölváltották a hóhelyek és egész éjjel sűrűn szakadatlanul szállidogáltak. Reggelre azután fehér lett minden s bokán fölül érő hó borítja a földet. Igaz, hogy délre sok sár lett belőle, de az uralkodó szín mégis a fehér s amilyen korán ránk köszöntött az idén a téli idő, valószínű, hogy most már tavaszig nem jövünk ki a fehér világból.

— **Románok gyűlései.** Alibunáron és Románpetrén a románok a mult héten népgyűlést tartottak, amelyen állást foglaltak a plurális választói jog ellen. A népgyűlésen résztvett a többek között Bredicianu Coriolán képviselő és Bivesku N. pancsovai ügyvéd is, akik román nyelven tartott beszédükben bírálták az új választói reformjavaslatot. A népgyűlés különben rendben folyt le s a beavatkozásra nem volt semmiféle ok.

— **Hamiskártyások Nagybecskerekén.** A fővárosi lapok most élénken foglalkoztatja azoknak a hamiskártyásoknak az esete, akik Velenczében a Lidón az elmúlt nyáron egy Ritzing nevű német gárdatisztól hamis kártyázással mintegy 16.000 koronát szedtek el. Ennek a bandának a tagjai leginkább Kádár, báró Pongrácz, Mérey és Andrányi néven szerepeltek egy a külföldön, mint idehaza, ahol a Kárpátoktól az Adriáig becsaptak mindenkit, akik imponáló külsejükben naivan megbiztak. Legutóbb az Ungaro-Croata hajóin üzték kiseded játékukat, még pedig nagyon sikeresen, amennyiben sikerült nekik egy egész csomó hiszékeny embert kifosztani. Érdekes, hogy ezek a hamis kártyások nemrégiben nálunk Nagybecskerekén is jártak, szerencsére azonban a tervbe vett manőverük itt nem sikerült s hamarosan odébb állottak. Egy itteni uriember ugyanis a napokban Temesváron járt, ahol találkozott Kádárral, aki valamikor iskolatársa volt, akinek a bűnös manipulációjáról azonban sejtelve sem volt. Kádár érdeklődni kezdett iskolatársának magánügyei iránt s bucsuzásuk ajánlatot tett neki, nem volna-e hajlandó birtokát jó áron eladni. Meg is beszélték a dolgot, hogy találkozni fognak Nagybecskerekén. A napokban történt meg a találkozás egy itteni kávéházban, amelyre Kádár elhozta a két állítólagos vevőt, Pongráczot és Méreyt.

A találkozás felette barátságos volt, de birtokvételről szó sem volt köztük, ellenben Kádárnak hamarosan kedvük támadt egy kis hazárdjátékra, amelyre meginvitáltak X urat is, aki azonban kereken kijelentette, hogy csak klábiászt játszik, azt is csak féllíres alapon. A beugratás tehát itt nem sikerült s mikor a három jómadár látta, hogy X nem hajlandó kártyázni, hamarosan el is váltak tőle, megígérvén, hogy másnap felkeresik s akkor megtekintik a birtokot, amiből persze nem lett semmi, mert másnap az egész díszes kompánia nyomtalanul eltűnt. Később kiderült, hogy Kádárék már előttük is jártak itt egy ízben s akkor sikerült is nekik néhány embert kifosztani. Az esetről tudomást szerzett az itteni rendőrség is és Reitter Oszkár rendőrkapitány összegyűjtve a szükséges adatokat s felküldte azokat Szentkirályi Béla fővárosi rendőrfogalmazónak, aki ebben a nagy-szabású ügyben a vizsgálatot vezeti.

— **Boritaladó bérletek.** A nagybecskereki m. kir. pénzügyigazgatóság a következő boritaladó és husfogyasztási adó beszedési jog bérletekre hirdet árverést: Karlova és Beodra községekre 7869 kor. 71 fillérrel, Szerb- és Németelemér községekre 3351 kor. 95 fillérrel, Ozora község 2518 kor. 35 fillérrel, mindháromat november hó 19-ére.

— **Leégett iskola.** A szomszédos Szerb-aradacsról vesszük a hírt, hogy ott tegnap délelőtt kigyuladt a felekezeti iskola épülete s az egész épület porig leégett. A tűz délelőtt 10 órakor keletkezett a padlásán, ahol mintegy 2000 korona értékű len és 4 nagy szekér kukorica volt felhalmozva. Ugy a szerb-, mint a tótarádai tűzoltók nyomban a veszedelem színhelyére siettek, de menteni már nem lehetett semmit, mert az egész épület lángban állott. Növelte a veszedelmet az, hogy a tűz kiütésekor az iskolásgyermekek éppen előadást halgattak, szerencsére azonban sikerült valamennyit baj nélkül eltávolítani. A tűzoltók minden erejüket megfeszítették, hogy a szomszédos házakat megvédjék a lángok elől, ami sikerült is s így csak az iskola és az udvaron levő melléképületek égtek le. A tűz keletkezésének okát még nem sikerült megállapítani. A kár mintegy 8-10.000 korona. A csendőrség a vizsgálatot megindította.

— **Köszönet.** A nagybecskereki izraelita nőegylet 30 koronát adományozott az „Iskolásgyermekekbarát”-egyletnek, melyért hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Megfagyott ember.** A tél még jóformán be sem köszöntött egészen s máris egy emberélet esett áldozatul a hidegnek. Révész Imre nagybecskereki csendőr ugyanis ma kora reggel portyázás közben egy napszámos külsejű embert talált a régi állomás közelében a hóban fekvő. Költögetni próbálta, de nem tudta életre kelteni s így valószínűnek mutatkozott, hogy a szerencsétlen ember megfagyott. Intézkedésére azonnal beszállították a kórházba, ahol rögtön ápolás alá vették. Hosszas kísérletezés után sikerült is egy kis életet hozni ameghaltak látszó emberbe, eszmélete azonban még nem tért vissza egészen s így a rendőrség még nem állapíthatta meg kiletét, valószínű azonban, hogy részeg állapotban érte őt az esetleg halálössá válható álom.

— **Halál munkaközben.** Milanov Damjan nagybecskereki favágó tegnap délután éppen Jakobovics vendéglősnél dolgozott, amikor hirtelen rosszul lett s összeesett. A házbeliék csak később vették észre a földön fekvő embert s látták, hogy meg van halva. Azonnal telefonáltak a rendőrségre, ahonnan dr. Menczer Izidor városi orvos két rendőrral a baleset színhelyére sietett s konstataálta, hogy Milanovot szívzserbühűs érte. A holttestet a városi halottaskamrába szállították, ahonnan ma délután temették el.

— **Gyermekek veszedelme.** Mint Pancsováról jelentik, ott a mindjobban terjedő veszedelmes krupp betegség miatt a felsővárosi 2. számú állami elemi iskola két osztályát s a felsővárosi szerb tannyelvű kisedővét 8 napra bezárták. Ugyancsak bezárták Törökbeesen a nagymérvű vörheny miatt az összes ottani iskolákat és kisedővő intézeteket.

— **Szerencsétlen esés.** Mint Óbecséről írják, ott a napokban a tanyán Szivacska Nedelykó szalmarakás közben megcsuszott és oly szerencsétlenül esett le a kazalról, hogy az ott heverő szalmavonó horogba esett, amely bal lágyékába furdott. A szerencsétlen ember testéből a mélyen behatolt horgot nem bírták kivenni és a kórházban műtéttel kellett eltávolítani. A szerencsétlenül járt ember állapota életveszélyes.

TÁVIRATOK

A képviselőház holnapi ülése.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikai világ, valamint a magyar közvélemény nagy érdeklődéssel tekint a képviselőház holnapi ülése elé, amely ugyan csak formális lesz, de mégis nagy jelentőségű, mert ezen az ülésen terjeszti be a kormány a választójogról szóló törvényjavaslatot. A holnapi ülés tárgysorozatát már megállapították s e szerint az elnöki előterjesztések után következnek Andrássy Gyula gróf, aki hosszabb beszéd kíséretében a Ház asztalára teszi a választói jog reformjáról szóló törvényjavaslatot. Utána Wekerle Sándor miniszterelnök a Bosznia és Hercegovina annexiójáról szóló törvényjavaslatot terjeszti be, amely három szakaszból fog állani. Ezenkívül, mivel holnap szerda van, interpellációk is lesznek s köztük Rakovszky Béla fog interpellálni a külügyi helyzet dolgában.

Minisztertanács.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A miniszterelnöki palotában ma délelőtt Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen a kormány valamennyi tagja megjelent. A tanácskozásról szóló jegyzőkönyvet Márfy Albin államtitkár vezette.

Sürgösség a költségvetési vitában.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Parlamenti körökből eredő hírek szerint a képviselőház legközelebbi üléseinek egyikén indítványt terjesztenek be, hogy a jövő évi állami költségvetés tárgyalására sürgösség mondassék ki.

Az osztrák kormányválság.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bienert báró, a designált osztrák miniszterelnök ma is egész délelőtt tárgyalta a kabinet összeállításában az egyes politikusokkal. Bienert koalíciós kabinetet akar, ami annyit jelent, hogy a koalíciót továbbra is fenn akarják tartani. A megbízás koalíciós kabinet létrehozására szól. Hír szerint pénzügyminiszterre Bilinsky lovagot, az Osztrák-Magyar Bank kormányzóját szemelte ki. Georgi altábornagy továbbra is megtartja a honvédelmi tárcát. Bienert Weisskirchnerrel, Reinerrel és Pergelttel tárgyal.

A balkáni események.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Czettinjei távirat szerint a skutari-i tónál egy osztrák-magyar csapat átlépte a montenegrói határt, de a montenegróiak fellépésére visszavonult. Az ügyben Czettinjei táviratot küldtek Bécsbe, a melyben panaszt emeltek ez ellen.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, Vukotics tábornok ma odaérkezett.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londoni távirat arról ad hírt, hogy Törökország Bulgáriától 525 millió frank kárpótlást követel.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Római jelentések szerint az olasz király legközelebb válaszolni fog arra a kéziratra, amelyet királyunk hozzá intézett és a varca herceget fogják megbízni azzal, hogy azt királyunknak átadja. Jól informált körökből az a hír szivárgott ki, hogy Viktor Emánuelnek királyunkhoz intézendő kézírata a legszívélyesebb hangú lesz, sőt még azt is tudni vélik, hogy nem pusztán csak annak elismeréséből fog állani, hogy királyunk kéziratát megkapta, hanem fontos nyilat-

kozatot is fog tartalmazni. Ugyanezen hírforrás szerint az olasz politika abban csucsosodik ki, hogy a monarchiánk utját erejéhez képest egyengesse.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisi jelentések szerint dr. Milovanovics szerb külügyminiszter Caillaux francia pénzügyminiszterrel és Deschanellel, a francia kamarai választmány elnökével is tárgyalt. Milovanovics állítólag kijelentette, hogy az értekezés eredményével teljesen meg van elégedve és hogy azzal a meggyőződéssel távozik, hogy Párisban úgy Szerbia, mint Európa szempontjából ítélve, helyesen fogják fel a helyzetet.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szerajevéből érkező hírek szerint az ott megjelenő ellenzéki szerb ujság, a „Narod” beszüntetette megjelenését, míg a „Srbska Rijec” most ismét megjelenik.

A most Bécsben időző mozlin deputáció ellen most aláírásokat gyűjtenek annak a kinyilatkoztatására, hogy a deputáció nem jogosult a nép érzelmeit tolmácsolni s hogy ehhez joga csak a mozlim ellenzéki végrehajtó-bizottságnak van. Az aláírások ehhez a nyilatkozathoz azonban csak nagyon lassan gyűlnek.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy másik szerajevői jelentés szerint az egyesült török ellenzék vezére, Ali Firdus bég jelenleg Konstantinápolyban tartózkodik, állítólag azért, hogy egy Szerajevóban alapított új török lap számára megfelelő szerkesztőt szerződtessen, a valóságban azonban azért, hogy kipuholja, milyenek volnának az eshetőségek, ha Bosznia annexiója ellen foglalnának állást.

Szocialisták tüntető sétája.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szociáldemokrata párt tudvalevőleg tegnap estére tüntető sétára hívta fel a munkásokat. A sétát a rendőrség ugyan betiltotta, mindazáltal mégis meglehetősen nagy számú munkássereg vonult ki az utcákra. A rendőrség, ahol nagyobb csoportosulás mutatkozott, ott szétoszlatta a tüntetőket, de egyébként az egész tüntetés baj nélkül és hamarosan véget ért.

A török parlament megnyitása.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, az eddigi megállapodások szerint a török parlamentet november 28-dikán fogják megnyitni.

Nagy szerencsétlenség a nyugati pályaudvaron.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” ered. táv.) A nyugati pályaudvaron ma nagy szerencsétlenség történt. A 216. sz. személyvonat lokomotívjának fékezője ugyanis felmondta a szolgálatot s nekiment a pályaudvaron a sineket bevezető úgynevezett baknak. A heves lökés következtében az utasok közül ketten súlyosan s 14 ember pedig könnyebben megsebesült. A vizsgálat folyik.

Pestis Liverpoolban.

Budapest, nov. 10. (A „Torontál” eredeti táv.) Kondoni jelentés szerint Liverpoolban tegnap ismét két pestis-eset fordult elő. A hatóságok remélik azonban, hogy sikerül a pestis továbbterjedésének gátat vetni.

Határidő-üzlet.

Budapest, nov. 10. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	25.34	—
Rozs (novemberre)	21.58	—
Rozs (áprilisra 1909.)	21.02	—
Zab (áprilisra 1909.)	17.02	—
Tengeri (áprilisra)	14.90	—

Felölös szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

A LÉLEGZÉS

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Épp ily szembe-ötölő a javulás az általános egészséget illetőleg.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelmét a hátsó részén kérjük figyelembe venni.

Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 all.

Kapható minden gyógytárban. 830a-7,3

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mótorokocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csösztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 1 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csösztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPÍRKERESKEDÉSSEN

Kerestetik

egy képesített, lehetőleg szerb anyanyelvű
segédjegyző.

Egyelőre csak mint havidijas munkaerő, utóbb ezen segédjegyző-ellenőri állás, mely most van a rendszerezés végső stádiumában, választás útján élethossziglan lesz betöltve. — Mostani fizetése havi 100 kor. Különben az állás évi 1200 kor. fizetés és 240 kor. lakbérrel van tervezve.

Kvatsák Nándor jegyző. Szerbelemér.
1012-3.1

Egy, a kellő műveltséggel bíró fiú

mint tanonc felvételik

ALMÁSY és SZEPESSY

könyv-, zenemű- és
• papirkereskedésében

Nagybecskerek. Hunyady-(fő-)utca.

1007-x.1

Az Ambrózi, ezelőlt
Ressitzer-féle házban
(a Lloydal szemben)

egy szép lakás

és pedig 3 szoba és
mellék helyiségekkel
azonnal, vagy 1909.
évi február hó 1-től

kiadó.

Bővebb tudósítást
LANGER ADOLF urnál
Tomasováczi-utca.

RÁMPÁS

dr. Brájer Lajos
= szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a ház mesternél).

822-x.39

GARÇON LAKÁS

mely áll egy udvari és egy utcai
külön bejárattal, elegánsan buto-
rozott, egymásba nyíló szobából,

= kiadó =

MENCZER LIPÓT házában,

Melencei-utca 289/7. szám alatt.

995-x.3

4863/1908. sz.

1014-2.1

Pályázati hirdetmény.

Torontál vármegye bánlakai járásához tartozó Nagy-Gáj községben lemondás folytán megüresedett 1000 kor. évi fizetéssel és 22 kor. utátalánnyal javadalmazott **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I. t. c. 6. §-ában, illetve az 1900: XX. t. c. 3. §-ában körülírt képesítésüket, eddigi alkalmaztatásukat és életkorukat igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezűleg írt kérvényeiket hozzám **f. évi nov. 30-ik napjáig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később beérkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom. A német és szerb nyelv bírása kívánatos.

A választás határnapját a pályázati kérvények beérkezése után fogom megállapítani.

Bánlak, 1908. évi november 6.

Dr. Ürményi.
főbíró.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellék-helyiségekkel, villanyvilágítással és nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYÉ BRÁJER MÁRIA.

(551-x.34)

NYOMDÁSZ- TANULÓNAK

középiskolát végzett
fiú azonnal felvétetik.
Bővebbet a lap kiadó-
hivatalában.

6192/1908. sz. A nagybecskereki járás főszolgabírája

Pályázati hirdetmény.

Torontál vármegye, nagybecskereki járás, Lázárföld község székhelyjel megüresedett **körállatorvosi állásra** pályázatot hirdetek. A körhöz tartozik: Zsigmondfalva, Bótos, Ernesztháza és Klekk községek.

Javadalmazás: Évi 800 kor. és a vármegyei szabályrendeletben körülírt huszszemle díjak, továbbá hivatalos eljárása közben a kö ségektől természetbeni fuvar.

Felhívom a pályázni óhajtók, hogy kellően felszerelt kérvényüket alólirotthoz **f. évi dec. 5-éig** nyujtsák be.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Nagybecskerek, 1908. évi nov. hó 6.

Lowieser Imre.
főszolgabíró.

1010-3.3

Vendéglő-megnyitás.

Az Árpád-u. 638/15. sz. házban levő vendéglő ujonnan átalakítva, mint

Vendéglő a Naphoz

018-x.13

megnyilt.

Mindenkor jó valódi borok és egyéb italok, valamint ételekről gondoskodva van.

OLCSÓ KÖLCSÖNÖK.

Tisztviselők,
katonatisztek,
földbirtokosok,
akik eddig még nem létezett előnyös

Pénz-

kölcsönre reflektálnak, forduljanak a

Korona Szállodába

Kún Andor urhoz, a Kún és Társa budapesti cég belfagájához, ki f. hó 11-től 2-4 napig Nagybecskereken időzik. Fogad: 12-3-ig és 6-8-ig. Nagyobb s komoly ügyekben meghívásra álltogat. Felvilágosítás díjtalan.

Előzetes költség nincs.

1015-11 Prospektus ingyen.

Az Árpád-utcai 637/15. sz. házban több kisebb és nagyobb

lakás
azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalában lehet.

766-x.38

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányait, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.